

KUNST OVER PUBBLIEK

12 kunstenaars over de relatie met hun publiek

KUNST OVER PUBLIEK

12 kunstenaars over de relatie met hun publiek

INLEIDING

ALAIN
PLATEL

10

LEEN
BRASPENNING

14

UGO
DEHAES

18

DIRK DE
LATHAUWER

22

NATHALIE
TEIRLINCK

26

FC
BERGMAN

30

WIM
DELVOYE

34

RINUS
VAN DE VELDE

36

STRIJBOS
EN VAN RIJSWIJK

40

ALEXANDER
DEVRIENDT

44

DRIES
VERHOEVEN

46

STIJN
DEVILLÉ

52

Mooss wordt 30 op **19 november 2011** en die verjaardag willen we graag markeren met

- stof tot nadenken
- voer voor discussie
- inspiratie voor dromen
- een ontspannend leesmoment

[aanduiden wat past na lezing van deze publicatie, meerdere antwoorden zijn mogelijk]

Mooss legt zich toe op het aanleggen van bruggen, passerelles, tunnels, bypasses en andere verbindingen tussen kunst en publiek. Wij proberen beeldende kunst, theater, muziek, audiovisuele kunst, dans, erfgoed en andere culturele verschijningsvormen toegankelijk te maken voor een zo breed mogelijke groep van kinderen, jongeren en hun begeleiders.

Omdat we geloven dat kunst en cultuur belangrijk zijn, zelfs onmisbaar, voor onze samenleving. Omdat we geloven dat kinderen en jongeren het beste verdienen, en dus ook alle ervaringen en inzichten die het beleven en interpreteren van kunst en het beoefenen van artistieke technieken te bieden hebben. Het is een plezierige taak die we onszelf stellen, en een heel bevredigende als we

de connectie tot stand zien komen. Maar het is ook een moeilijke taak, en soms weten we het ook niet. Aan de ene kant is er **de inspiratie** die de kunst ons geeft, de fascinerende **input** van de kunstenaars, de meeslepende verhalen over het erfgoed, de hartverwarmende momenten wanneer kinderen en jongeren een artistieke aha-ervaring beleven en we hen bijna letterlijk en figuurlijk zien groeien. Aan de andere kant is er de soms hordende **communicatie** tussen kunstwerk en toeschouwer, en het onbegrip over de vragen van het publiek, dat soms wil kijken en beleven, maar ook wel wil weten hoe het werk gemaakt is, wat de kunstenaar precies bedoelde of hoe het kunstwerk in hun leven past. De ene keer wordt één plus één drie, de andere keer is de uitkomst iets minder. En daar weigeren we ons bij neer te leggen!

Om steeds mooiere en stevigere bruggen te bouwen, om het **potentieel van kunst en erfgoed plus kinderen en jongeren** waar te maken, denken wij bij Mooss veel, lang en diep na. Out of the box en gestructureerd. Op beleidsdagen en boven onze brooddoos. Achter onze computer en aan het koffieapparaat. Samen en alleen. We kijken naar onze projecten, evalueren onze werkwijzen, proberen eens iets nieuws uit, lezen een boek en gooien er af en toe een experimentje tussen. We leggen ook ons oor te luisteren. En dat is precies wat we voor dertig jaar

Mooss hebben gedaan: we vroegen aan 12 kunstenaars uit verschillende artistieke gebieden om hun visie op het publiek met ons te delen. Dit kijkje achter de artistieke schermen vormt niet alleen beklijvend leesvoer, maar biedt ook een aantal interessante inzichten; zo blijkt dat het onbegrip tussen kunst en publiek steeds minder speelt tussen kunstenaar en publiek (hoewel het complexe materie blijft), en in de betogen vinden we zeker bouwstenen voor betere bruggen. We hopen dat de teksten ook voor de lezer een rijke bron van inspiratie, en een pijler voor een volgende brug zullen zijn.

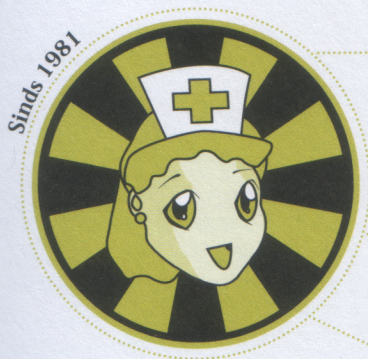
Dertig jaar Mooss kunnen we niet laten passeren zonder een welgemeend **woord van dank aan iedereen, medewerkers en vrijwilligers**, die onze duizenden (en duizenden en duizenden) projecten in goede banen leidden: alle medewerkers die jeugdwerkers en leerkrachten methodisch vormden, educatieve teams coachten, jaarlijks tientallen kunstfestivals organiseerden, de eerste kunstjeugdbeweging van Vlaanderen oprichtten, talrijke musea per jaar voorzagen van nieuwe educatieve producten, het kunst/erfgoedbeleid in Vlaanderen injecteerden met de stem van kinderen en jongeren, meer naburige organisaties oprichtten of bestuurden, alles piekfijn organiseerden en duizenden bestelwagens

en aanhangwagens vollaadden, leeghaalden en weer vollaadden. Ook hartelijk dank aan de deelnemers, organisaties en partners die ons door hun vragen deden groeien en ontwikkelen. Zonder jullie zou dit boekje er nu niet zijn! En dank aan u, lezer, voor uw interesse in Mooss. **We hopen u in de toekomst nog ergens op een brug tegen te komen, en wensen u intussen veel leesplezier!**

Stefaan Vandelacluze

Algemene coördinatie Mooss | November 2011

KUNST- EN ERFGOEDEDUCATIE VOOR KINDEREN, JONGEREN, HUN BEGELEIDERS EN GEZINNEN

JAARLIJKS

- + Verschillende disciplines
(theater, dans, beeld, av, muziek ...)
- + 19 vaste medewerkers
- + 50 freelancers
- + 5000 uren actieve kunsteducatie
- + 170 000 deelnames in Vlaanderen

1

Link tussen kunst en publiek

Museum- en erfgoedspelen
Rondleidingen
Kunsteducatieve installaties
Omkaderingen van podiumvoorstellingen
...

2

Neuzen in cultuur

Workshops
Cultuurcompetentietrajecten
Participatieprojecten
Kunstklassen
Mobielen
Festivals
...

3

Reflecteren over kunst en publiek

Vormingen
Creastages
Publicaties
Lezingen
Coaching
...

UGO DEHAES

°1977, Leuven

Op 18-jarige leeftijd begon **UGO DEHAES** met dansen. Hij danste bij Meg Stuart/Damaged Goods en richtte in 2000 samen met Charlotte vanden Eynde de vzw Kwaad Bloed op waar hij ook als choreograaf actief werd. Zijn voorstellingen vertrekken vaak vanuit enerzijds een fascinatie voor een element aan het menselijke lichaam en anderzijds het lichaam in conflict met een kracht van buitenaf, zoals de zwaartekracht of de aantrekkingskracht tot een partner. Waar zijn eerste voorstellingen voornamelijk nog draaiden om persoonlijk onderzoek en experiment, ontwikkelde **UGO DEHAES** zich inmiddels tot een choreograaf die zijn werk meer laat communiceren naar het publiek en het publiek uitdaagt een band aan te gaan met de personages of dansers op het podium.

Ugo Dehaes maakte onder andere:

WOMAN, Couple - like en couple - like #2, Forces

Doordat ik niet uit de danswereld kom, ben ik me ervan bewust dat de meeste mensen **geen beeld hebben bij moderne dans**. In de danswereld zijn makers zich daar vaak te weinig van bewust waardoor ze voor hun eigen publiek blijven creëren. **Ik vraag mij telkens af of mijn werk genoeg communiceert met het publiek**. Op het moment dat je erachter komt dat iets enkel naar een selecte groep publiek communiceert, moet je je afvragen waar er iets fout gelopen is. Kunst hoeft niet simplistisch te zijn om iedereen te bekoren.

Ik heb conceptuele en experimentele voorstellingen gemaakt die vooral vanuit mijn artistieke noodzaak ontstonden. Daar merkte ik dat die minder gecommuniceerden naar het publiek.

Bij *WOMAN* wilde ik meer rekening houden met het publiek en daarvoor hoef je niet in te boeten aan die artistieke noodzaak. Een voorstelling maken begint bij een idee waar ik iets mee moet, maar daarna is er nog steeds **een waaier van mogelijkheden om dat uit te werken**.

Als iemand mij vraagt om een voorstelling te maken waar een pirouette in zit, wil ik die uitdaging wel aangaan. **Beperkingen helpen mij om verder te komen**. Het is niet dat ik daardoor het gevoel heb te moeten toegeven aan wat het publiek wil, want ik kan

Couple Like | © Anna van Kooij

die pirouette zo brengen dat die nieuw is en tegen hun verwachtingen in. Zo is het ook wanneer je rekening houdt met je publiek. Je speelt met verwachtingen en weet hen toch te verrassen. Het is een uitdaging die mij inspireert tot dingen waar ik zelf niet zou opkomen.

Familie of vrienden van mezelf of van mijn dansers zijn vaak niet bekend met dans of kunst, maar reageren vaak heel positief op een voorstelling. Daarom is het belangrijk om ook mensen die er minder mee vertrouwd zijn naar de voorstelling te krijgen. Bij *WOMAN* heb ik daar bewust op ingespeeld, met **een titel die goed blijft hangen, een duidelijke pr-tekst en mooi fotomateriaal.**

Ik geef de toeschouwer nooit een actieve rol. Zelf vind ik dat te confronterend, ik houd ervan in het donker van een zaal te zitten. Wel is het het publiek dat de waarde geeft aan de voorstelling. **Zonder publiek houdt een voorstelling op te bestaan** want dan ben je niet aan het communiceren. Je geeft energie en voelt die terugkomen via dat publiek.

Kunst geeft **een andere kijk op alledaagse dingen.** Een kunstenaar is iemand die je kan wijzen op een lichaam in een bepaalde vorm en je doet stilstaan bij de

schoonheid van het menselijke lichaam. Die verwondering is het belangrijkste wat kunst kan bewerkstelligen. Mijn ideeën ontstaan ook door iets dat ik zie en dat ik isoleer om andere mensen ook even bewust naar datgene te laten kijken.

Dat mensen **geld verdienen met kunst is voor een hardwerkende arbeider moeilijk te vatten** en dat begrijp ik wel. Het is zo ongrijpbaar en onzichtbaar. Als kind las ik een verhaal dat voor mij nog steeds het belang van kunst heel mooi uitlegt. Het ging over een mier die naar de wolken en de zon lag te staren terwijl de andere mieren hard aan het werken waren. De andere mieren vonden dat natuurlijk oneerlijk. Maar toen brak er een harde en koude winter uit en de mieren werden moe en ongelukkig. Toen begon de mier die naar de wolken had gestaard hun te vertellen over de zon en hij wist zorgvuldig de warmte en de kleuren van die zon te beschrijven. Het gaf de mieren hoop en troost om de winter door te komen. Dat is volgens mij de blik die kunst kan brengen, **mensen ergens aan herinneren of bewust van maken**.

Ouders zijn **belangrijke bemiddelaars** tussen kunst en kinderen. Er is een groot verschil tussen ouders die openstaan om kunst te ervaren en ouders die dat zelf

niet opzoeken. Het is belangrijk om ouders daarin aan te sturen. Bemiddelaars moeten bijvoorbeeld niet uitleggen wat je in een kunstwerk moet zien of wat het betekent, maar moeten wel **warm maken en prikkelen om naar kunst toe te gaan**.

Kunst is continu in beweging. Telkens wanneer je denkt dat alles al is gedaan, komt iemand toch met iets nieuws. Ik denk dat dat ook zal blijven gebeuren. Wat ik wel hoop is dat **kunstenaars kritischer worden op zichzelf. Er wordt te veel en te veel oninteressante kunst gemaakt en je merkt dat het publiek afhaakt**. Ook op financieel gebied moeten kunstenaars op zoek gaan naar nieuwe middelen. We zullen altijd een mecenaat nodig hebben, maar dat hoeft niet de staat te zijn, dat kunnen ook een bedrijf of mensen zijn. Zo is het doorheen de geschiedenis ook lang geweest.

Op de aanwezigheid van kunst zal altijd commentaar zijn. Kunst moet dan ook niet voor iedereen zijn, **kunst moet voor iedereen mogen zijn**, maar het is geen verplichting.

Mooss vzw
Vaartkom 4
3000 Leuven

tel: +32 (0)16 65 94 65
fax: +32(0)16 65 94 69

e-mail: info@mooss.org
www.mooss.org